

Основна школа „Светислав Голубовић-Митраљета“

Трећи круг такмичења „Читам, па шта“

Литература: „Очаране наочаре“-Светлана Велмар- Јанковић

Приче о Београду

Ученик: Кристина Станкић IV4

Ова књига се чита у једном даху. Зато је препоручујем деци, родитељима, њиховим бакама и декама. Као велика моћна река Дунав, која хиљадама година тече поред Београда, историјски догађаји теку и нижу се на страницама књиге један за другим.

Кроз очаране наочаре, Лука и Милена упознају историју свог родног града. Прича почиње о животу људи који су живели поред реке Дунав, где су пронађени остаци најстаријих народа и насеља названих Винчанци. То је и данас насеље уз Дунав близу Београда. Они су били вредан и паметан народ. Гајили су стоку, бавили се риболовом, пловили Дунавом у друге крајеве да би набављали оно што они нису имали за живот, а у замену су давали своје производе које су сами правили. Деца су им била бистра, вредна и сналажљива. Уз савете старијих учили би се разним вештинама. Такође су се деца играла поред реке, као и дечак Аик са његовим псом, који се звао Вак. Дечак и пас су по свему били посебни. Аик је умео да се дружи са воденим животињама. Увек га је у песку чекао један смеђи рак који му је дозвољавао да га помилује. Када би се нашао у опасности знао је да се снађе. Организовао је и гашење пожара када им се запалило село. Све се добро завршило, само је Вак имао велике опекотине. Њега је излечила дечакова мајка која је сама правила мелеме од лековитих трава. Често је помагала и лечила друге људе у селу. Винчанци су веровали да их од свих несрећа штити њихова заштитница Велика мајка, којој су се увек молили.

Винчанска култура се све више развијала и почели су доста да тргују. Предпоставља се око 4300. године су почели да ископавају руду. Тако су пронашли бакар, цинк и касније гвожђе. Прешли су из каменог доба у доба метала. Све више је то привлачило ратничке народе да би правили оружје и тако су их 1000 година мира уништила ратничка племена.

Следеће кроз очаране наочаре Лука и Милена ће посматрати сачувана људска насеља у Вишњици на Карабурми, на Роспи Ћуприји, настала три до четири хиљаде година после Винче, а пре рођења Исуса Христа. Пред очима читаоца пролазе слике из живота народа, који су тада живели у Вишњици. Били су вешти у руковању стрелом и тиме би се бавили још од раног детињства. Тако вешт је био и дечак Скец, који је имао сестру по имену Еда. Ти народи су веровали у бога Луга, који им доноси светлост Сунца дању, а светлост звезда и месеца ноћу. Они су припадали племену Скордисци. Били су моћно и велико келтско племе. Захваљујући јарету које није убио стрелом Скец, пронађена је и чудновата вода непријатног мириса. Од те воде оздравила је мајка дивокоза, а и мајка од Скеца и Еве. Девојчица је знала да је захваљујући јарету пронашла лековиту воду. Тај извор и данас постоји и народ се маже лековитим блатом.

Милену и Луку, а и мене, Очаране наочаре воде кроз римски град Сингидунум. То име на келтском значи- „утврђени град“, а Синги или Синди- били су неки од келтских племена. Тако се звао наш главни град у веку пре рођења Христа, у доба владавине Рима, све док га нису разорили Хуни 441. године нове ере. У том римском граду живео је дечак роб, који се звао Апије и његов млади господар Луције, римски племић. Луцијев отац је имао висок чин у римској војсци, IV легији званој Флавија. Дечак је у свему помагао Луцију, па су тако

и постали добри другови. Једног дана код њих су боравили важни гости који су повели лавове и тигрове, смештене поред реке. Тада је и Луције сазнао од дечака роба како су настрадали његов отац и брат као гладијатори и да су припадали хришћанима. Њега је то јако потресло.

Договорили су се да рано ујутру нечујно оду до обале и виде те моћне животиње затворене у кавезима. Из једног је изашао лав испред дечака и мирно га посматрао. Луције је уплашено отрчао по стражаре. Мали роб Апије је мирно стајао испред лава и тихо му шапутао. Њих двојица су се разумели и лав се мирно вратио у свој кавез. Био је сигуран да је то мали лавић, кога му је отац поклонио кад је био мали. После тога је млади господар Луције успео да замоли цара Хадријана да лава пусти на слободу и да знак лава постане знак IV легије Флавије. Њихово утврђење је вероватно било на месту где се данас налази тврђава на Калемегдану и да је цар Хадријан владао од 117.- 138. године (у другом веку после Христа) и он је тада забранио прогон хришћана.

У IX веку, град на ушћу реке Саве у Дунав не зове се више Сингидунум, већ Београд. Крајем IX века, кроз град пролазе ученици Тирила и Методија- Климент, Наум и Анђелар. Милена и Лука кроз чаробне наочаре посматрају то време. Они су саставили словенско писмо Глаголицу. Са својим учитељима преписивали су многе словенске књиге и Библију, да би сви Словени могли слушати службу Божју на словенском језику, а не на латинском или грчком. То се није допадало Риму и зато су их прогањали и забрањивали. Описано је њихово спасавање у Београду, а највећу помоћ су имали од птица крагуја и соколова. На њиховом челу је била птица Оштрокљуни, кога је добио на поклон дечак Марко. Њему су помагали дечак Вид, Марков отац и сестрица Ана.

Кроз чаробне наочаре, Милена и Лука су прескочили од IX века до прве или друге деценије XV века, када Београдом влада деспот Стефан Лазаревић. Описана је верност дечака Витка према свом господару. Такође и како је пронађен лековити извор при изградњи цркве Свете Петке. У Београду је тада била велика суша, а и претила је болест звана куга. Када је пронађен извор град је спасен од несташице воде и вода са тог извора је спасла деспотову сестру Оливеру. Описана је и змија која је увек била уз господара, а и његов верни соко који му је стајао на рамену. Извор и црква и данас постоје, а и постојаће убудуће, а ја ћу се увек присећати како је змија помогла Витку да пронађу извор. Београд је у време деспота Стефана Лазаревића био најлепши и најмоћнији град, иако је њиме владао 24. године (1403-1427).

Ставивши чудотворне наочаре, Лука и Милена су прескочили много времена. Посматрали су касну јесен 1806. године, када вожд Карађорђе са својом војском ослобађа Београд. Поред устаника, војду су помагали и наши јунаци дечаци Пеђа и Неша, њихова мајка позната видарица која је лечила рањене устанике. Међу њима је био и славни јунак Конда, Узун Мирко и многи други. Велики подвиг је тада учинио и њихов пас Рођа који је спасао живот њиховој мајци, коју је рањени Турчин хтео да убије ножем. Тада су сви показали

велику храброст. У тој борби, погинуо је наш велики јунак Васа Чарапић. И данас је Београд пун тајних неистражених пролаза, којима су пролазили устаници, дечаци Пеђа и Неша са псом, као и њихова мајка.

Кроз чудотворне наочаре, Милена и Лука су видели споменик на Тргу, посвећен кнезу Михаилу. Све се дешава 6.априла по старом или 19.априла по новом 1867. године, на дан који се зове Цвети. Тада ће паша предати кључеве града кнезу Михаилу. Била је приређена велика свечаност у граду, а замишљам да и ја присуствујем том дивном дану, заједно са дечацима Душаном и Немањом. Посматрамо свечану поворку и нашег поносног кнеза Михаила, који јаше на прелепом белом коњу сребрне гриве, а добио га је на поклон од султана. Дечак Немања је својом заслугом стигао чак до трибине, где ће се обавити предаја кључева Али Риза-паше кнезу Михаилу. Немања је јако заволео кнежевог коња, а и он њега и назвао га је Сребрни. Кнез је поносно јахао кроз поворку Сребрног заједно са дечаком Немањом. И данас Сребрни поносно на Тргу носи славног кнеза, а неки други Немања га посматра и диви се његовој лепоти.

Књижевница је успела на величанствени начин да нас спроведе кроз седам епоха, међусобно удаљених хиљадама година. Читајући сам размишљала да самна обали Дунава са дечаком Аиком и његовим псом Ваком, а од сунца које залази, привиђа ми се Велика мајка у коју су они веровали. Узбуђено сам пролазила кроз подземне пролазе за Нешом и Пеђом, њиховим псом Рођом. Замишљала сам да стојим са много народа и поздрављам кнеза који је јахао на Сребрном. То је било само моје путовање кроз историју кроз очаране наочаре на очима.

Очаране Наочаре

